

УДК 338.242

О. Є. Попов, доктор економічних наук, професор Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

А. В. Мордовець, аспірант кафедри політичної економії Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця

ОБҐРУНТУВАННЯ ПРІОРИТЕТІВ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ПАРТНЕРСЬКИХ ВІДНОСИН У СФЕРІ МІЖСЕКТОРАЛЬНОЇ ВЗАЄМОДІЇ

В статті визначено пріоритети державної підтримки, що впливають на розвиток соціально-економічного партнерства органів влади та суб'єктів господарювання в рамках економіко-управлінської парадигми. Процес формування конкурентних переваг на засадах партнерських відносин між органами державної влади та суб'єктами господарювання є фундаментальною основою забезпечення конкурентоспроможності національної економіки, що обумовлює необхідність реформування державної політики. Метою роботи є теоретичне обґрунтування процесу розвитку партнерських відносин в сфері міжсекторальної взаємодії в умовах трансформаційних процесів, що обумовлюють визначення пріоритетних напрямків державної підтримки. Обґрунтованість отриманих результатів забезпечено використанням таких наукових методів як: аналіз та синтез - при визначенні зв'язку адміністративної реформи з напрямками інших суспільних реформ; системно-структурний аналіз при формуванні концептуальних засад визначення пріоритетних напрямків державної підтримки соціально-економічного партнерства органів влади та суб'єктів господарювання в сфері міжсекторальної взаємодії. Узагальнено інноваційні форми взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання в рамках визначення пріоритетів державної підтримки в умовах трансформаційних процесів, що зумовлюють необхідність використання державними органами альтернативних форм управління, які здатні відповідати вимогам суспільства, економічним зміни, державним реформам і так далі. Визначено трансформаційні процеси, які впливають на розвиток соціально-економічного партнерства органів влади і суб'єктів господарювання в рамках економіко-управлінської парадигми, яка дозволяє досягти підвищення ефективності діяльності органів влади за допомогою управлінських процедур. Обґрунтовано концептуальний підхід до визначення місця державно-управлінських реформ в системі інших суспільних реформ, який дозволяє враховувати цілі, завдання, напрямки, сфери функціонування державного управління, взаємозв'язок суспільних реформ, а також інноваційні форми партнерства в залежності від сфери державно-управлінської реформи. Виділено пріоритетні напрямки державної підтримки з метою формування та розвитку партнерських відносин на основі зміни парадигми публічного управління.

Ключові слова: партнерські відносини, соціально-економічне партнерство, міжсекторальна взаємодія, державна політика.

Рис. 2, Табл. 1, Літ. 25

А. Е. Попов, А. В. Мордовець

ОБОСНОВАНИЕ ПРИОРИТЕТОВ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ПОДДЕРЖКИ ПАРТНЕРСКИХ ОТНОШЕНИЙ В СФЕРЕ МЕЖСЕКТОРАЛЬНОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ

В статье определены приоритеты государственной поддержки, влияющие на развитие социально-экономического партнерства органов власти и субъектов хозяйствования в рамках экономико-управленческой парадигмы. Процесс формирования конкурентных преимуществ на основе партнерских отношений между органами государственной власти и субъектами хозяйствования является

фундаментальной основой обеспечения конкурентоспособности национальной экономики, что обуславливает необходимость реформирования государственной политики. Целью работы является теоретическое обоснование процесса развития партнерских отношений в сфере межсекторного взаимодействия в условиях трансформационных процессов, обуславливающих определение приоритетных направлений государственной поддержки. Обоснованность полученных результатов обеспечена использованием таких научных методов как: анализ и синтез - при определении связи административной реформы с направлениями других общественных реформ; системно-структурный анализ при формировании концептуальных основ определения приоритетных направлений государственной поддержки социально-экономического партнерства органов власти и субъектов хозяйствования в сфере межсекторного взаимодействия. Обобщены инновационные формы взаимодействия органов власти и субъектов хозяйствования в рамках определения приоритетов государственной поддержки в условиях трансформационных процессов, которые обуславливают необходимость использования государственными органами альтернативных форм управления, которые способны отвечать требованиям общества, экономическим изменениям, государственным реформам и так далее. Определены трансформационные процессы, которые влияют на развитие социально-экономического партнерства органов власти и субъектов хозяйствования в рамках экономико-управленческой парадигмы, которая позволяет добиться повышения эффективности деятельности органов власти с помощью управленческих процедур. Обоснован концептуальный подход к определению места государственно-управленческих реформ в системе других общественных реформ, который позволяет учитывать цели, задачи, направления, сферы функционирования государственного управления, взаимосвязь общественных реформ, а также инновационные формы партнерства в зависимости от сферы государственно-управленческой реформы. Выделены приоритетные направления государственной поддержки с целью формирования и развития партнерских отношений на основе изменения парадигмы публичного управления.

Ключевые слова: партнерские отношения, социально-экономическое партнерство, межсекторальное взаимодействие, государственная политика.

O. Popov, A. Mordovets

IDENTIFICATION OF THE PRIORITIES OF GOVERNMENT SUPPORT OF THE PARTNERSHIPS IN THE SPHERE OF CROSS- SECTORAL COOPERATION

The article is defined the priorities of government support which influencing the development of social and economic partnership between the state and business entities in the framework of economic and administrative paradigm. The process of formation of competitive advantages on the basis of partnerships between state and business entities is fundamental to ensure the competitiveness of the national economy, which causes to need the reform of the state policy. The article is aimed to identification of theoretical basis of the process of development of partnership in the sphere of cross-sector cooperation in the conditions of the transformation processes that determine the definition of priority directions of the government support. The results are reasonable since the use of such scientific methods as: method of analysis and synthesis - when determining the connection of administrative reform with other social reforms; system-structural analysis of the formation of the conceptual foundations to identify priorities directions of the government support of social and economic partnership between the state and business entities in the sphere of cross-sector cooperation. The innovative forms of cooperation between state and business entities have been generalized within the definition of the priorities of government support in terms of

transformation processes that claim about having to use public authorities of alternative forms of management, which are able to meet the requirements of society, economic changes, government reform and so on. The transformation processes that influence the development of social and economic partnership between the state and business entities have been identified, which allows for increasing the efficiency of government by means of administrative procedures. The conceptual approach to the definition of a place of public-management reforms in other public reform system has been proved. It allows take into account the objectives, goals, direction, scope of the functioning of public administration, the relationship of social reforms, as well as innovative forms of partnership, depending on the scope of public-management reform. The priority directions of the state support have been allocated for the purpose of forming and developing partnerships based on changes in public administration paradigm.

Key words: partnership, socio-economic partnership, cross-sector cooperation, public policy.

Постановка проблеми. Зміни в ринковій економіці безпосередньо впливають на процес взаємодії державних органів влади на суб'єктів господарювання, що в свою чергу відображається в трансформації форм партнерства державного та приватного сектору (обумовлено обмеженням фінансових ресурсів; зростаючими вимогами суспільства щодо якості громадських послуг, формуванням інфраструктури в цілому тощо), що сприяє трансформації теорій, методів державного управління, менеджменту тощо.

Процес формування конкурентних переваг на засадах партнерських відносин між органами державної влади та суб'єктами господарювання є фундаментальною основою забезпечення конкурентоспроможності національної економіки, так як соціально-економічне партнерство є одним із важливим аспектів зміцнення державної політики.

На даний момент процес партнерства органів державної влади та суб'єктів господарювання виходить за рамки патерналізму зі сторони держави, ефективність взаємодії державних органів влади та суб'єктів господарювання в сучасних умовах безпосередньо пов'язано з функціонуванням бізнесу та удосконаленням процесу державного регулювання економіки [1].

Реалізація механізму соціально-економічного партнерства держави та суб'єктів господарювання дозволить виконувати нові завдання в умовах дефіциту повноважень і ресурсів державних органів влади. Проте, характерним для національної економіки є відсутність системного державного регулювання, роботи науковців сконцентровані на дослідженні цілей та завдань партнерських відносин, основних форм, принципів – при цьому формування та розвиток партнерських відносин між органами влади та суб'єктами господарювання в рамках економіко-управлінської парадигми розглянутий досить фрагментарно.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Бутенко Н. [2] вважає, що належний рівень розвитку партнерських відносин між суб'єктами господарювання вимагає якісного, системного аналізу та регулювання, спрямованого на створення нормальних умов ефективного функціонування партнерських відносин та вирішення складних соціально-економічних проблем розвитку національної економіки.

Теоретичні аспекти трансформації партнерських відносин в рамках реформування економіки розглянуті в роботах Цветков В. [3], Гальчинського А. [4], Гнидюк Н. [5]; напрямки державно-управлінських реформ дослідили такі вчені як Солових В. [6], Соловійов В. [7], Матвієнко А. [8]; зв'язок реформ державного управління та суспільних реформ в дослідженнях Гонцяжа Я, Гнидюк Н. [5], Туленков М. [9]. Таким чином, в роботах науковців розглянуті окремі аспекти реформування економіки та їх впливу на процес формування взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання, що

обумовлює необхідність розробки концептуального підходу до визначення напрямів державної підтримки взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання в сфері міжсекторальної взаємодії.

Метою статті є теоретичне обґрунтування процесу розвитку партнерських відносин в сфері міжсекторальної взаємодії в умовах трансформаційних процесів, що обумовлюють визначення пріоритетних напрямків державної підтримки.

Реалізація поставленої мети дослідження обумовила необхідність вирішення наступних завдань:

визначити концептуальні засади формування соціально-економічного партнерства органів влади та суб'єктів господарювання в сфері державної політики з позиції економіко-управлінської парадигми;

проаналізувати трансформаційні процеси, що обумовлюють розвиток інноваційних форм взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання;

сформувати концептуальний підхід до визначення місця адміністративної реформи в системі суспільних реформ, що обумовлюють формування ефективної системи державного управління.

Виклад основного матеріалу. Сутність процесу та форм партнерства змінювалась відповідно до вимог суспільства. На думку Туленкова М. [9, с. 13], сучасне управління соціальними об'єктами зорієнтовано на використання: гнучких концепцій, моделей і форм; методів системного і ситуаційного аналізу, кількісних методів обґрунтування управлінських рішень, інформаційно-комунікаційних технологій управління, адаптивних і мережевих організаційних структур, партисипативних моделей участі персоналу в управлінні. Ці інструменти відображені в концепціях державного управління.

В сучасних умовах посилення глобалізаційних процесів відбуваються структурні трансформаційні процеси механізму функціонування державних органів влади (так як традиційна адміністративна концепція державного управління має певні недоліки), що обумовлює необхідність використання державними органами влади альтернативні форми управління, що адаптовані та відповідають якісно новим вимогам суспільства. Тобто відбувається перехід від концепції державоцентризму до процесу задоволення потреб людини як основного елементу державно-управлінської системи (для якого функціонує держава, реалізується державна політика, функціонують державні органи влади, проводяться реформи тощо) [10]. Відбувається зміна парадигми державного управління від традиційного бюрократичного адміністрування до ринкових моделей регулювання суспільних відносин, до мережевої форми публічного управління та до нового способу управління на засадах рівноправності, партнерства, транспарентності, співробітництва [11, с. 92-93]. К. Райнхард вважає, що сучасна держава не повинна виконувати всі завдання самостійно, вона зобов'язана забезпечити виконання цих завдань, а реалізацією повинні займатись недержавні інститути [12, с. 174-176]. Отже, постійні трансформаційні процеси суспільства обумовлюють трансформацію старих форм взаємодії в сучасні форми партнерства, що вирішують актуальні завдання суспільства (табл. 1).

При цьому актуальним є розгляд процесу розвитку форм партнерства з позиції економіко-управлінської парадигми, в рамках якої проблеми взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання раціонально розглянути в синтезі концепцій державного управління, економічної теорії та концепцій соціального управління.

В сучасних умовах відбуваються структурні трансформаційні процеси механізму функціонування державних органів влади (так як традиційна адміністративна концепція державного управління має певні недоліки), що обумовлює необхідність використання державними органами влади альтернативних форм управління, які адаптовані та відповідають якісно новим вимогам суспільства.

Таблиця 1

Різновидність інноваційних (сучасних) форм взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання

Форма взаємодії	Сутність форми	Мета	Аспект, що вирішується в рамках форми
1	2	3	4
Government relations	система управління взаємодією суб'єктів господарювання та громадським сектором з органами державної влади	проектування та реалізація соціально-значимих проектів та програм	проектний
технопарк	держава створює правові та економічні умови для успішного розвитку, а бізнес забезпечує фінансовими та технологічними ресурсами (на певній території за рахунок концентрації підприємств створити синергетичний ефект за рахунок зниження трансакційних витрат)	отримання інноваційного результату (НТР)	інноваційний
аутсорсинг	передача непрофільних функцій на виконання іншої організації з метою оптимізації фінансових, організаційних та інших ресурсів	скорочення витрат, підвищення якості непрофільних функцій	функціональний
фандрейзинг	акумуляція зовнішніх фінансових та матеріальних ресурсів, необхідних для реалізації цілей діяльності організацій	залучення необхідних ресурсів	ресурсний
форсайт	представляє синтез планування, прогнозування, проектування та інших методів менеджменту	використання в діяльності державних органів методів менеджменту поширених в бізнесі	управлінський (організаційний)
державний франчайзинг	держава залишає за собою контроль над якістю наданої послуги, а відповідальність за її надання передається в приватні руки	підвищення якості	аспект контролю
концепції ережевого управління	спілка індивідуальних і групових, державних і недержавних суб'єктів, спільно залучених у процес розробки та/чи реалізації державної політики в різних сферах	зміна статусу державних інститутів у відповідності з приватним та суспільним сектором	організацій

Продовження табл. 1

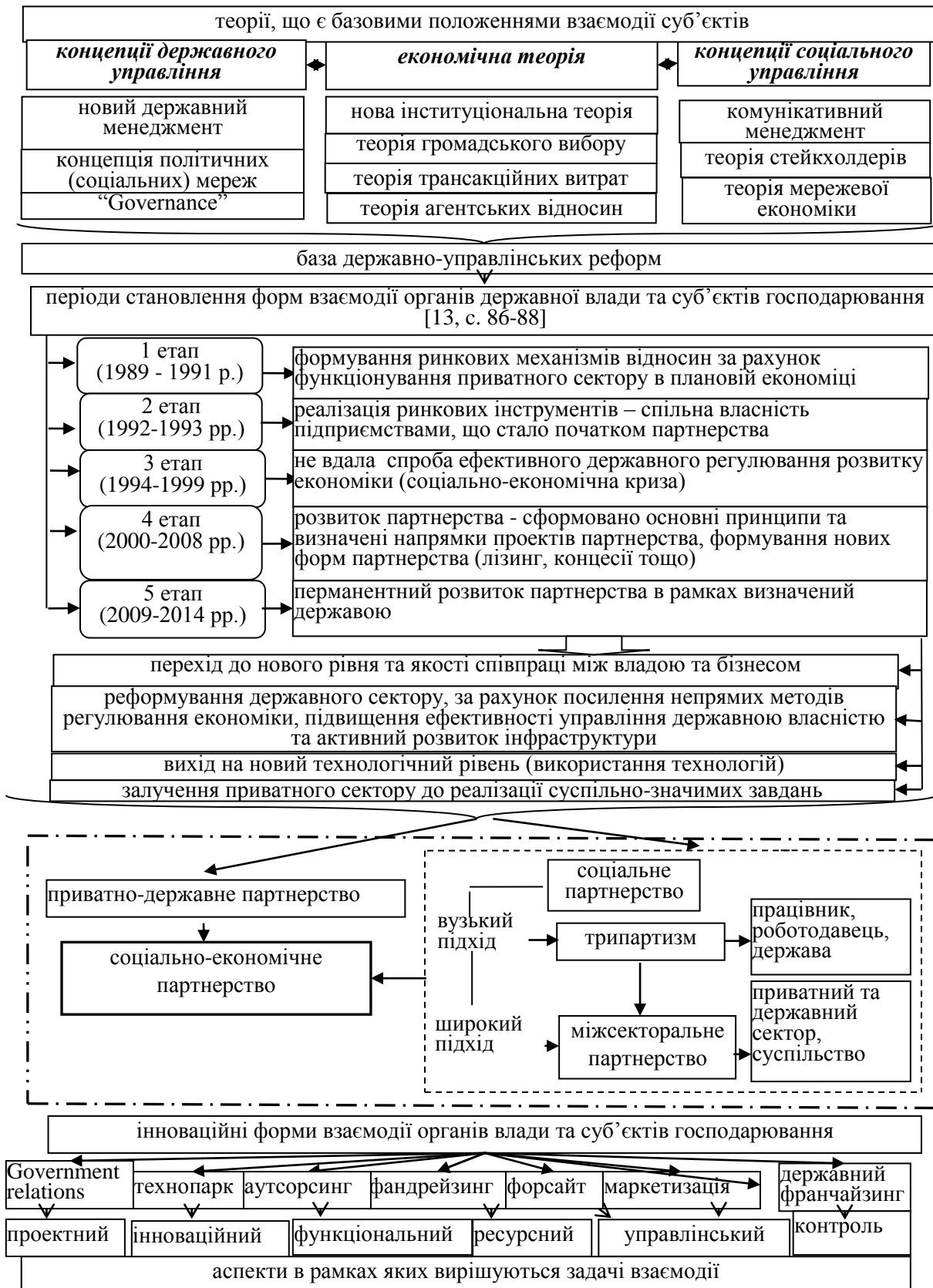
1	2	3	4
маркетингова	введення в практику діяльності державного апарату ринкових механізмів в найширшому сенсі	зміна принципів управління, контролю, реалізації щодо реалізації функцій	управлінський (організаційний)
консюмеризм	зорієнтованість державної політики на громадськості як на споживачі та споживацькому виборі	зміна принципів управління	управлінський

Тобто відбувається перехід від концепції державоцентризму до процесу задоволення потреб людини як основного елементу державно-управлінської системи (для якого функціонує держава, реалізується державна політика, функціонують державні органи влади, проводяться реформи тощо [10]). Відбувається зміна парадигми державного управління від традиційного бюрократичного адміністрування до ринкових моделей регулювання суспільних відносин, мережевої форми публічного управління та до нового способу управління на засадах рівноправності, партнерства, прозорості, співробітництва [11, с. 92-93]. Бабич О. [12, с. 174-176] вважає, що сучасна держава не повинна виконувати всі завдання самостійно, вона зобов'язана забезпечити виконання цих завдань, а реалізацією повинні займатись недержавні інститути. Отже, постійні трансформаційні процеси суспільства обумовлюють трансформацію старих форм взаємодії в сучасні форми партнерства, що вирішують актуальні завдання суспільства (рис. 1).

Процес реформування державного управління це перехід від традиційних цінностей до нових гнучких та ефективних систем управління, які здатні легко адаптуватися до зовнішнього середовища. Бюрократичну залежність змінює принцип автономної відповідальності за виконання основної місії державних органів влади, що обумовлює організаційну гнучкість, управління інноваціями, функціональну децентралізацію (яка полягає в створенні спеціальних напіваавтономних державних агентств, які беруть на себе реалізацію сервісних функцій та діють на основі угод [14, с. 28-30]).

Така тенденція обумовлена в першу чергу посиленням глобалізаційних процесів, що відображаються на трансформаціях державного управління адже функціонують державні органи влади, реалізується державна політика, проводяться реформи саме для задоволення потреб людини, їх інтересів що потребує зміни парадигми державного управління від традиційного бюрократичного адміністрування до ринкових моделей регулювання громадських відносин, мережевої форми публічного управління, способу управління на засадах рівності, партнерства, співробітництва тощо [15].

Колесніков В. [16] підкреслив, що така концепція (парадигма державного управління) принципово по-іншому розкриває суть взаємовідносин між державними та недержавними інститутами: від ієрархічних, підпорядкованих, відносин до системи співробітництва, урядування, заснованого на горизонтальних зв'язках, рівноправних статусах, мережевих структурах, що виключають використання механізмів примусу і прямого тиску. На думку Рансон С. [17] державні органи влади не повинні самостійно виконувати всі завдання, що стоять перед ними, а тільки забезпечувати виконання цих завдань. Отже, для забезпечення відповідності сучасним задачам суспільства необхідно переглянути функції державних органів влади та можливості суб'єктів господарювання.

Рис. 1. Трансформаційні процеси, що обумовлюють розвиток форм взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання

Барч У. [11] проаналізувавши зарубіжний досвід щодо проведення державно-управлінських реформ виділяє основні сфери в яких здійснюється реформування

державного управління, а саме: конституційно-політичну сферу (характерним є взаємодія державних органів влади з іншими державними інститутами влади); організаційну (характерним є оргструктурні зміни, механізми координації та контролю); функціональну сферу (характерним є зміна системи та методів управління, адміністративних процедур та процесів); кадрову сферу (характерним є зміни кадрової політики та державної служби); фінансово-економічну сферу (характерним є зміни управління державними фінансами та виконання бюджету). В цілому в процесі державно-управлінських реформ простежується політика демонополізації [18, с.54-67] для якої особливим є поширення практики підписання контрактів з недержавними та приватними структурами, щодо виконання певних видів робіт, послуг, функцій тощо, що сприяє підвищенню результативності діяльності всього державного апарату.

У зв'язку з цим основними напрямками державно-управлінських реформ є:

а) новий менеджмент – управління за цілями, контрактами, конкуренція всередині уряду, орієнтація на споживачів тощо [19, с. 22-34]: маркетизація (введення в практику діяльності державного апарату ринкових механізмів в найширшому сенсі) [6, с. 20-21]; консюмеризм (зорієнтованість на громадськість як на споживача та споживацькому виборі) [7, с. 43]; державний франчайзинг, Government relations, технопарк, фандрейзинг, форсайт;

б) адміністративна децентралізація (процес розширення і зміцнення прав та повноважень адміністративно-територіальних одиниць або нижчих органів та організацій при одночасному звуженні прав і повноважень відповідного центру) [21, 22] може бути відображена в таких формах як:

деконцентрація - техніка управління що означає розподіл виконання функцій держави всередині самої системи органів виконавчої влади [22];

делегування - підпорядкування передачі відповідальності за прийняття рішень, фінанси й реалізацію певних державних функцій у напівавтономних установах, котрі не контролюються повністю центральним урядом, але в кінцевому підсумку підзвітні йому (передбачає реалізацію партнерства, аутсорсинг);

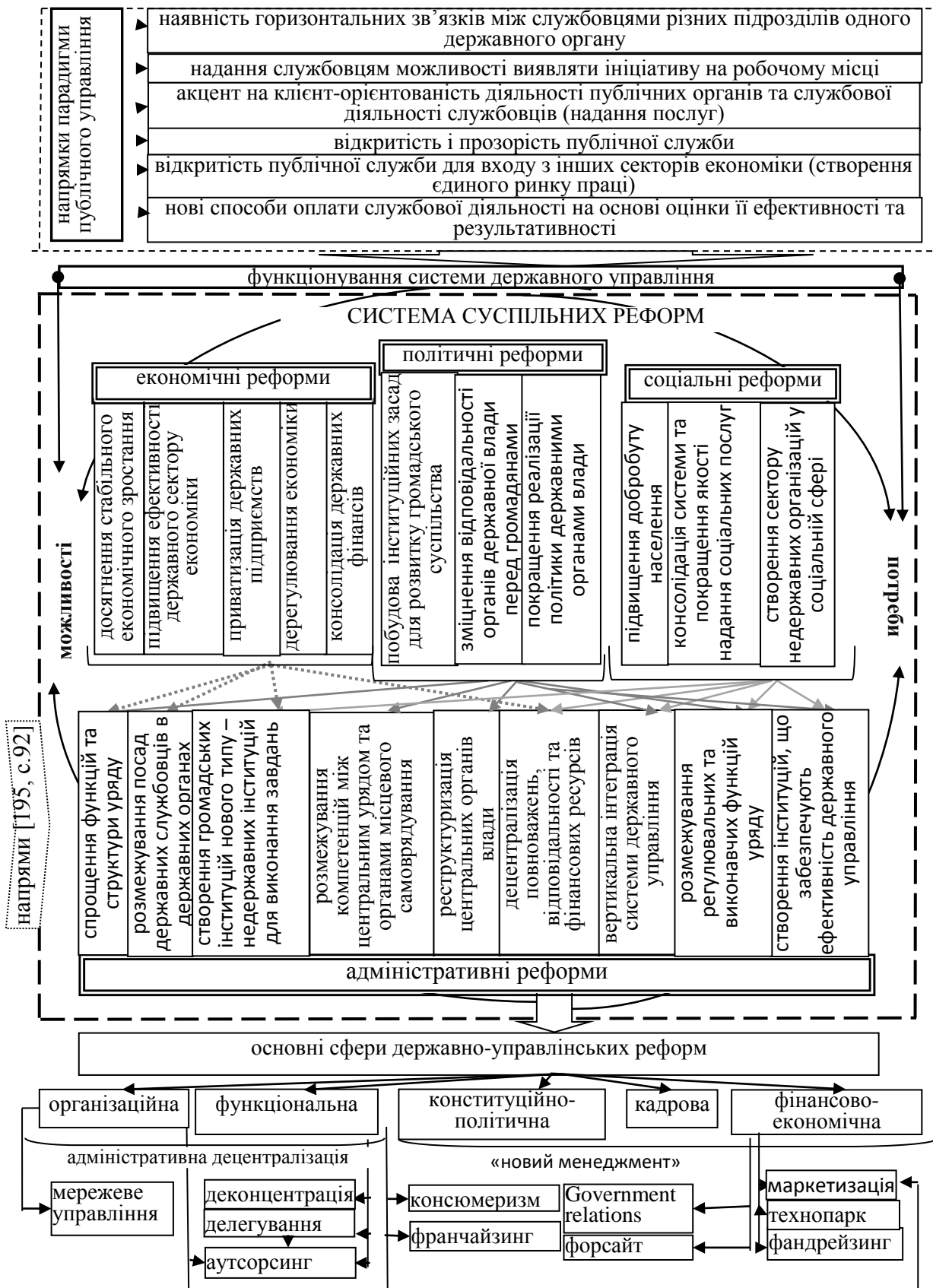
концепція мережевого управління – полягає в організаційних змінах за рахунок передачі відповідальності державних інститутів до приватного та суспільного сектору.

Отже, процес реформування державного управління передбачає перехід від традиційних до нових-гнучких форм, систем управління, які здатні швидко реагувати на вимоги суспільства, адаптуватися в залежності від умов за рахунок методів організаційної гнучкості, управління інноваціями, децентралізації, значної свободи дій персоналу.

Аналізуючи місце державно-управлінських реформ в системі трансформації суспільства раціонально співставити вплив на її реалізацію таких реформ як політичної, економічної та соціальної [5, с. 92; 24, с. 5-6]. Так як саме реформи в даних сферах мають найбільший вплив на напрями реалізації адміністративної реформи [24, с. 40]. На думку Гальчинського А. [24, с. 11-12] цілі та завдання кожного етапу адміністративної реформи зумовлюються загальною логікою системних перетворень; можливості трансформаційних процесів у різних галузях соціально-економічного та політичного життя детермінуються реальними змінами в системі державного управління.

Державно-управлінські реформи доцільно розглянути як важливу складову трансформації суспільних відносин, мета яких - формування ефективної системи державного управління. Отже, цілі державно-управлінських реформ ставляться на основі потреб реформування інших галузей суспільного життя (за рахунок економічних, політичних, соціальних реформ), а можливості перетворень у цих галузях визначаються виходячи з реальних змін у системах державного управління, що реалізуються через певні напрями реформ. Визначення місця адміністративних реформ в системі інших суспільних реформ потребує моделювання зв'язків між ними

Рис. 2. Концептуальний підхід до визначення місця адміністративної реформи в системі інших суспільних реформ

Таким чином, трансформаційні процеси публічного управління впливають на функціонування системи державного управління, що створюють певну базу для реформування системи суспільних реформ за рахунок використання їх можливостей та врахування потреб. При цьому цілі, задачі, напрями, сфери державно-управлінських реформ формуються з урахуванням напрямів економічних, політичних та соціальних реформ. Основними сферами державно-управлінських реформ є організаційна та функціональна (що реалізуються при умові адміністративної децентралізації); конституційно-політична, кадрова, фінансово-економічна сфери (реалізуються за умови «концепції нового менеджменту») (рис. 2).

Розвиток партнерських відносин обумовлює реформування державного сектору та державного управління в цілому за рахунок посилення непрямих методів регулювання економіки, підвищення ефективності управління державною власністю тощо, що в цілому обумовлює зміну парадигми публічного управління. Напрями парадигми направлені на формування нових підходів, методів, інструментів державного управління, що обумовлює реформування функціонування системи державного управління. Важливим аспектом є узгодження напрямів реформ з її потребами та можливостями, що можливо при врахуванні концептуального підходу до визначення місця адміністративної реформи в системі інших суспільних реформ (а саме політичної, економічної, соціальної). Система суспільних реформ функціонує за рахунок тісного зв'язку між напрямками всіх реформ. Реформування певних сфер державного управління можливе за рахунок інноваційних форм взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання, так як вони є ефективним вирішенням протиріч, проблем, завдань в рамках державно-управлінських реформ.

Висновки. Соціальні, економічні та інституційні трансформаційні процеси впливають на зміну ролей державних органів влади, суб'єктів господарювання, форм їх участі в економіці, а також - на регулювання та реформування економічних процесів, що і обумовлює необхідність аналізу інноваційних форм взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання (таких як Government relations – розглядає проектний аспект; технопарк – інноваційний; фандрейзинг – ресурсний; аутсорсинг, маркетизація – управлінський; концепція мережевого управління, косямеризм – організаційний; а державний франчайзинг - контроль).

Процес розвитку даних форм розглянуто з позиції економіко-управлінської парадигми та визначено складові трансформаційних процесів, що обумовлюють необхідність реалізації інноваційних форм взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання.

Виділено основні напрями державно-управлінських реформ як важливої складової реформування суспільних відносин з урахуванням можливостей та потреб системи державного управління на основі зміни парадигми публічного управління.

Таким чином, на основі аналізу трансформаційних процесів (що обумовлюють розвиток форм взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання) та впливу державно-управлінських реформ виявлені інноваційні форми партнерства, які на відміну від традиційних, є інструментами для вирішення певних аспектів системного підходу в управлінні процесами економічної взаємодії органів влади та суб'єктів господарювання.

Перспективи подальших досліджень. Визначення пріоритетних напрямів державної підтримки партнерських відносин органів влади та суб'єктів господарювання є основою для подальших досліджень в напрямку визначення механізму формування державної політики для забезпечення розвитку партнерських відносин.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Никитаева А. Ю. Управление взаимодействием государства и бизнеса в экономической системе региона: методология, теория, механизмы: автореф. дис. ... д-ра экон. наук. — Ростов н/Д., : ЮФУ, 2008.
2. Бутенко Н. В. Державне регулювання розвитку партнерств в економіці України [Електроний ресурс] / Н. В. Бутенко // Ефективна економіка. — Режим доступу : \www/ URL: <http://www.economy.nayka.com.ua> — 2015. — № 6. — Загл. с екрана.
3. Цветков В. В. Демократія і державне управління: теорія, методологія, практика [Текст]: монографія. / В. В. Цветков — К. : Юрид. думка, 2007. — 336 с.
4. Гальчинський, А. С. Суперечності реформ: у контексті цивілізаційного процесу [Текст] / А. С. Гальчинський. — К. : Укр. пропілеї, 2001. — 320 с.
5. Гонцяж Я. Адміністративна реформа: нездійснені мрії та втрачені можливості [Текст] / Я. Гонцяж, Н. Гнидюк. — К. : Міленіум, 2002. — 136 с.
6. Солових В. Становлення та загальна характеристика сучасних моделей державного управління Великобританії [Текст] / В. Солових // Публічне управління: теорія та практика. — 2014. — № 1(17) — С. 18—25.
7. Соловійов В. Особливості реформування державного управління Великобританії [Текст] / В. Соловійов // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. — 2010. — № 2. — С. 38—46.
8. Матвієнко А. С. Політико-правові засади децентралізації влади в контексті адміністративної реформи в Україні [Текст]: автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02 / А. С. Матвієнко; [Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України]. — К., 2010. — 23 с.
9. Туленков М. В. Особливості державного управління в перехідному суспільстві / М. В. Туленков // Економіка та держава. — 2005. — № 2. — С. 12—15.
10. Hodge G.A. (2007) Public Private Partnership: An International Performance Review. *Public Administration Review*, Vol.67, №3, 545-558.
11. Барч У. Возможности внедрения зарубежного опыта в условиях России [Текст] / У. Барч // Гос. служба. — 2007. — № 6. — С. 171—175.
12. Бабич О. Основні засади створення корпоративної культури як інструменту управління [Текст] / О. Бабич // Вісник УАДУ. — 2003. — № 2. — С. 449—456.
13. Степанова Н. Г. Особенности развития партнерских отношений государства и бизнеса [Электронный ресурс] / Н. Г. Степанова // — Режим доступа: http://www/ URL: http://economicarggu.ru/2012_2/stepanova.pdf.
14. Савчук В. С. Механізми державного управління в сфері захисту економічної конкуренції в Україні: автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / В. С. Савчук; [Львівський регіональний ін-т держ. управління Національної академії держ. управління при Президентові України]. — Л., 2006. — 232 с.
15. Peters, T. J. (2004) In search of excellence: lessons from America's best-run companies / By Thomas J. Peters and Robert H. Waterman., 71—76.
16. Колесніков, Г.А. Концепція сучасної корпоративної культури управління виробничих підприємств: навч. посіб. / Г. А. Колесніков. - Луцьк: ВІЕМ, 2007. - 350 с.
17. Ranson, S. (1994) Management for the Public Domain: Enabling the Learning Society / Stewart Ranson, John David Stewart., UK: London, Macmillan, 300.
18. March, J.G., Olsen, J.P. (1984) The new institutionalism: organisational factors in political life. *American Political Science Review*. 78, 3, 734—749.
19. Yang, Y. (2000) Public Private Partnerships in the Social Sector. Issues and Country Experiences in Asia and the Pacific, ABDI Policy Paper., 1, 353.
20. Борденюк, В. Децентралізація державної влади і місцеве самоврядування: поняття, суть та форми (види) / В. Борденюк // Право України. — 2005. — № 1. — С. 21—25.

21. Будник, М. Децентралізація як необхідна умова модернізації цих процесів у системі державного управління України [Електроний ресурс] / М. Будник // Режим доступу : \www/ URL: [http:// archive.nbuv.gov.ua/portal/Budnik.pdf](http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Budnik.pdf).
22. Івлєєва, Л.І. Деконцентрація і децентралізація публічної влади: розуміння категорії [Електроний ресурс] / Л.І. Івлєєва // — Режим доступу: [www/URL: http:// dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/8435/2/Ievleva.pdf](http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/8435/2/Ievleva.pdf).
23. Черленяк, І. І. Суспільно-еволюційний запит реформування політичної та конституційної систем України на сучасному етапі / І. І. Черленяк // Стратегічні пріоритети. — 2007. — № 1 (2). — С. 40—49.
24. Гальчинський, А. С. Суперечності реформ: у контексті цивілізаційного процесу / А. С. Гальчинський. — К.: Укр. пропілеї, 2001. — 320 с.
25. Greve C. (2003) Public-Private Partnerships in Scandinavia. *International Public Management Review.*, 4, 2, 59—69.